

GOOGLE SCHOLAR V SISTEMU COBIB.SI

Robert Vehovec

Institut informacijskih
znanosti, Maribor

Kontaktni naslov:
robert.vehovec@izum.si

Izvelek

V članku predstavljamo servis Google Scholar in povezavo med njim in vzajemno podatkovno bazo podatkov COBIB.SI.

Ključne besede

servis Google Scholar, iskalnik Google

Abstract

This article introduces the Google Scholar service and the relation between Google Scholar and the COBIB.SI shared bibliographic database.

Keywords

Google Scholar service, Google search engine

GOOGLE SCHOLAR

Google Scholar je servis, ki ponuja dostop do znanstvene literature. Najdemo ga na spletnem naslovu <http://scholar.google.com/>. V opisu servisa lahko preberemo, da gre za servis, ki z enega mesta omogoča iskanje znanstvene literature po številnih disciplinah in virih: recenzirane prispevke, članke, disertacije, knjige in izvlečke akademskih založb, profesionalnih združenj, univerz in drugih izobraževalnih organizacij.

Glede vključenih konkretnih virov so pri Googlu skrivnostni, iz objavljenih člankov pa lahko razberemo,¹ da gre za celo vrsto izdajateljev in profesionalnih združenj.

Uporabniški vmesnik za iskanje je dvonivojski: enostaven in naprednejši. Prvi je podoben tistemu, ki ga poznamo iz iskalnika Google. Gre za enovrstični iskalnik, ki ga je mogoče podobno kot v iskalniku Google uporabiti tudi za zahtevnejše iskanje. Pri tem mora uporabnik poznati, na kakšen način lahko v vrstici za vnos uporabi možnosti zahtevnejšega iskanja (npr. `author:flowers`). Opise teh iskalnih možnosti lahko najdemo pod naslovom pomoč.

Naprednejši način uporabniku ponuja praktično enake možnosti, le da na prijaznejši način. Iz samega uporabniškega vmesnika lahko razberemo možnosti, ki jih ponuja iskalnik. Tako naprednejši iskalnik ponuja iskanje po besedah ali frazah iz vsebine ali naslova prispevkov, iskanje po avtorju, viru, datumu izdaje in predmetnem področju.

Po izvedenem iskanju uporabnik dobi seznam najdenih zapisov, ki ustrezajo njegovi iskalni zahtevi. Vsak zadevek v seznamu predstavlja določeno znanstveno delo. To lahko vsebuje enega ali več povezanih člankov ali celo različne verzije člankov, ki so vezani na znanstveno delo. Kadar gre za več povezanih člankov, se ob naslovu pojavi povezava "Group of". Z aktiviranjem te povezave lahko dobimo seznam prispevkov, vezanih na znanstveno delo. Vsak zadevek je predstavljen z ustreznimi bibliografskimi informacijami (naslov, avtor, vir). Nabor bibliografskih podatkov za posamezni zadevek je povezan s celotno skupino povezanih prispevkov, Google Scholar bibliografske podatke sestavi iz posameznih prispevkov v skupini in tudi preko citiranosti teh prispevkov.

Seznam je urejen po pomembnosti podatkov. Pri kriterijih so pri Googlu upoštevali polno besedilo prispevka, avtorja, vir, citiranost (<http://scholar.google.com/intl/en/scholar/about.html>). Pri izpisu seznama zadetkov se lahko odločimo tudi za drugo možnost urejanja z aktiviranjem povezave "Recent articles". Tu ne gre za enostavno urejanje po datumu, pač pa so pri Googlu upoštevali odličnost avtorjevih prejšnjih del in vira (angl. *prominence*), število citatov v času nastanka dela itd. (<http://googleblog.blogspot.com/2006/04/keeping-up-with-recent-research.html>).

Kadar se naslov prispevka izpiše kot povezava, lahko z aktiviranjem te povezave dobimo polno besedilo prispevka ali njegov povzetek. Dobimo stran, ki so jo pri Googlu

za to znanstveno delo indeksirali. Pod bibliografskim opisom zadetka se pojavijo povezave, ki predstavljajo dodatne možnosti za znanstveno delo. Uporabnik tako lahko izvede iskanje po centralnem iskalniku Google (povezava Web Search), v centralni iskalnik se prenese avtor in naslov znanstvenega dela, možno je izvoziti bibliografske podatke v enega izmed programov za urejanje referenc (BibTex, EndNote, RefWorks ali RefMan). Servis Google Scholar pa ima tudi povezavo do zunanjih servisov, ki lahko uporabniku ponudijo kakšno storitev v zvezi z izbranim znanstvenim delom. Tako je mogoče izvesti naročilo članka v servisu BL Direct (<http://direct.bl.uk/>) ali pa izvesti iskanje znanstvenega dela v enem izmed bibliografskih servisov, ki so povezani s servisom Google Scholar. Te si uporabnik lahko nastavi v nastavitvah "Preferences" (http://scholar.google.com/scholar_preferences) v okviru povezave "Library Links". Uporabnik lahko izbere do tri zunanje bibliografske servise (ali knjižnice).

POVEZAVA MED GOOGLE SCHOLAR IN BAZO PODATKOV COBIB.SI

Od 19. 4. 2006 lahko med povezavami do bibliografskih servisov oziroma baz podatkov najdemo tudi povezavo do baze podatkov COBIB.SI. Pri Google Scholarju vključijo avtomatsko možnost *Find in COBIB.SI* uporabnikom iz Slovenije na osnovi prepoznavanja njihovih IP-števil. Uporabniki, ki niso iz Slovenije, si morajo to možnost vključiti v nastavitvah (možnost *Find in COBIB.SI* se pod zadetkom, ki predstavlja neko znanstveno delo, pojavi, kadar je delo možno najti v vzajemni bazi podatkov COBIB.SI). Po aktiviranju te povezave se izvede priključitev v programsko opremo COBISS/OPAC, ki nam izpiše zadetek iz vzajemne baze podatkov COBIB.SI. Tu lahko uporabniki vidijo zalogo po knjižnicah, vključenih v sistem COBISS.SI.

Povezavo je bilo mogoče vzpostaviti v neposrednem dogovoru med Googlom in Izumom. Google predpisuje postopek, po katerem je treba pripraviti zapise za vključitev v njihov servis. Obstajata dve možnosti: po prvi se baza podatkov izvozi v zapis XML, ki pa je nestandarden in je tak izvoz lahko namenjen le za povezovanje s servisom Google Scholar, druga možnost pa je izvoz zapisov po standardu MARCXML (<http://www.loc.gov/standards/marcxml/>). Mi smo se odločili za drugo možnost, ker smo lahko uporabili že obstoječe pretvornike, ki smo jih z nekaterimi odprtokodnimi komponentami izdelali v Izumu za druge potrebe.² Pred izvozom zapisov v MARCXML smo zapise iz COBIB.SI tudi prečistili, tako da smo servisu Google Scholar omogočili dostop samo do tistih podatkov, ki jih ta servis potrebuje; to so naslov, avtor, izdajatelj, kraj izdaje, datum izdaje, številka ISBN/ISSN. Izvožene zapise smo namestili na poseben direktorij na

enem izmed naših strežnikov, ki je dostopen preko spleta, vendar smo dostop omogočili le IP-naslovom, ki so nam jih poslali iz Googla. Google nato enkrat mesečno te zapise s svojo programsko opremo prebere in indekse osveži.

ZAKLJUČEK

Servis Google Scholar je strokovna javnost sprejela z dokajšno zadržanostjo. Razlog je verjetno ta, da so pri Googlu glede virov, ki so vključeni v servis, nejasni. V navodilih nikjer ne bomo zasledili natančnega seznama virov. Po drugi strani pa je servis za končnega uporabnika zastoj, lahko dostopen in hiter. Vsekakor gre za zanimiv servis, ki je že dobil konkurenco pri Microsoftu (<http://academic.live.com/>).

Uporabnikom servisa Google Scholar iz Slovenije smo z opisano povezavo do zapisov v bazi podatkov COBIB.SI omogočili lociranje znanstvenega dela v knjižnicah v sistemu COBISS.SI.

Opombe

1. Dean Giustini and Eugene Barsky, A look at Google Scholar, PubMed, and Scirus: comparisons and recommendations, JCHLA / JABSC 26: 85–89 (2005). Dostopno na: http://weblogs.elearning.ubc.ca/googlescholar/giustini_barsky.pdf.
2. Andrej Krajnc, Gordana Budimir, Robert Vehovec, Luka Štok, Izkušnje z uporabo odprte kode pri razvoju programske opreme COBISS. Objektna tehnologija v Sloveniji (OTS 2003).

Spletne povezave

- 1 <http://www.insidehighered.com/news/2005/04/11/google>
- 2 <http://googleblog.blogspot.com/2006/04/keeping-up-with-recent-research.html>
- 3 <http://scholar.google.com/intl/en/scholar/about.html>
- 4 <http://www.lib.utc.edu/databases/google-scholar.html#3>
- 5 <http://academic.live.com>
- 6 <http://www.loc.gov/standards/marcxml>
- 7 <http://scholar.google.com/intl/en/scholar/about.html>